

КРОКИ ДО РОЗВИТКУ БІОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Гурняк О. М.

кандидат біологічних наук,

старший викладач кафедри біології

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

м. Київ, Україна

Бичко А. В.

кандидат біологічних наук,

старший викладач кафедри біології

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

м. Київ, Україна

Удосконалення навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти відбувається у зв'язку з впровадженням особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. В руслі цього напрямку має знаходитися діяльність студентських наукових гуртків, як освітнього простору, що забезпечує активізацію потенціалу здобувачів вищої освіти шляхом залучення їх до дослідницької діяльності, а це сприяє розвитку в них критичного мислення, інтелектуальних та комунікативних навичок [1].

В організації навчального процесу в закладах вищої освіти ключову роль відіграє професійна компетентність науково-педагогічних працівників, використання ними сучасних форм та методів забезпечення аудиторної та позааудиторної роботи студентів, що має суттєвий вплив на рівень навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Організація науково-дослідницької роботи студентів-гуртківців, як однієї з форм позааудиторної роботи, включає комплекс заходів і передбачає поглиблення ними набутих теоретичних знань, умінь, розвиток в них творчої активності, пізнавального інтересу, оволодіння ними навичками наукового пошуку. У досягненні цього велику роль відіграє особистість керівника студентського наукового гуртка. Він створює атмосферу в якій студенти-гуртківці мають розкрити свій творчий та інтелектуальний потенціал, що є важливою складовою їх професійного зростання. Цьому сприяють проведення молодими дослідниками наукового пошуку за визначеною тематикою з актуальних медико-біологічних проблем, аналіз отриманих

результатів та їх обговорення на засіданнях студентського наукового гуртка.

Одним з актуальних напрямів медико-біологічних досліджень є паразитологічний, що викликає неабиякий інтерес у студентів закладу вищої медичної освіти [2–8]. При цьому відомо, що серед паразитарних інвазій людини значна частина припадає на гельмінтози. Деякі з них раніше вважалися суто зоонозними і лише останнім часом почали розглядатися як чинники ризику для здоров'я людини. Патогенез таких інвазій часто визначається не тільки інтоксикацією людини (паразитеного господаря) токсичними продуктами життєдіяльності паразита, але і фізичним ушкодженням її внутрішніх органів або тканин внаслідок міграції личинкових форм останнього. Розвиток таких інвазій характеризується багатоманітністю клінічних проявів, що ускладнює діагностику захворювання і лікування пацієнтів. Цим може пояснюватися зацікавленість багатьох студентів у з'ясуванні особливостей циклу розвитку токсокар, остаточними хазяїнами яких бувають представники родини Собачі і родини Котячі, у ознайомленні з методами діагностики токсокарозу – гельмінтозу. Його збудником визначаються нематоди, що належать до роду *Toxocara* (*Toxocara canis*, *Toxocara cati*, *Toxocara mystax*). Так, у людини захворювання на токсокароз проявляється ураженням внутрішніх органів і тканин мігруючими личинками, наприклад *Toxocara canis*. Вони спричинюють важкі поліорганні ураження, які характеризуються рецидивуючим перебігом [9; 12]. У зв'язку з тим, що симптоматичні прояви токсокарозу бувають багатоманітними, хворі звертаються за допомогою до різних за фахом лікарів, у тому числі до алергологів, до гастроентерологів, до пульмонологів, до неврологів тощо [10]. Тому студентам-медикам важливо бути обізнаними з сучасними методами комплексної діагностики пацієнтів за токсокарозу. При цьому важливо акцентувати увагу студентів й на біоетичних аспектах відповідних досліджень [13].

Профілактика токсокарозу передбачає комплекс медико-санітарних заходів (лікувально-профілактичних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних), спрямованих на виявлення та ліквідацію як безпосередніх джерел інвазії (хворих тварин) так і можливих факторів передачі (охорона довкілля від гельмінтного забруднення), а також дотримання вимог громадської та особистої гігієни. Належне місце має забезпечити й санітарно-просвітна робота з впровадження відповідних профілактичних заходів, а також діяльність скерована на виявлення випадків токсокарозу при обстеженні собак і котів [9–12].

Таким чином, оволодіння навичками дослідницької роботи дозволить майбутнім фахівцям медичного профілю знайти їм гідне застосування в професійній діяльності у подальшому.

Література:

1. Височан Л. М., Юденкова О. П., Капранов Я. В. Формування дослідницької компетентності здобувачів закладів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах*. 2023. № 87. С. 110–113.
2. Погоріла І., Гурняк О., Корнова Н., Бичко А., Романенко О. Підходи до формування біологічної компетенції в студентів закладу вищої медичної освіти. *European Humanities Studies: State and Society / Europejskie Studia Humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo*. 2021. № 2. Р. 231–242.
3. Кравчук М., Гурняк О., Романенко О. Формування природничо-наукової компетенції у студентів при вивченні медичної паразитології. *European Humanities Studies: State and Society / Europejskie Studia Humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo*. 2021. № 3. Р. 97–107.
4. Романенко О. В. Гідроекологічні аспекти поширення збудників трематодозів. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. 2022. Вип. 2 (41). С. 135–140.
5. Романенко О. В., Гурняк О. М., Кравчук М. Г. Підходи до формування біологічної та екологічної компетентностей в здобувачів вищої медичної освіти. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2023. Вип. 1 (138). С. 175–183.
6. Романенко О. В., Погоріла І. О. Напрямки екологічної освіти у медичних навчальних закладах. *Охорона здоров'я України*. 2008. № 1 (29). С. 219.
7. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Власова-Шаніна Н. Б., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. Київ : Здоров'я, 2005. 372 с.
8. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. 2-ге видання. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.
9. Боброва О. В., Нартов П. В., Міхановська Н. Г., Кривонос К. А. Організація профілактичних заходів щодо запобігання нервово-психічним ускладненням токсоплазмозу та токсокарозу в Україні. *Актуальна інфектологія*. 2020. Том 8. № 5–6. С. 19–24.
10. Прокопів О. В., Сегедій Л. І. Сучасні аспекти проблеми токсокарозу. *Інфекційні хвороби*. 2020. № 4 (102). С. 12–17.
11. Чокан В. І., Захарчук О. І., Кривчанська М. І. Токсокароз: клініко-лабораторні прояви та протиепідемічні заходи профілактики. *Молодий вчений*. 2018. № 9 (61). С. 159–164.
12. Моїсєєва Н. В., Капустянська А. А., Вахненко А. В., Рум'янцева М. О., Кулик Л. Г. Токсокароз – сучасні аспекти проблеми (огляд

літератури). *Актуальні проблеми сучасної медицини*. 2017. Том 17. Вип. 4(1). С. 272–277.

13. Романенко О. В., Груша М. М. Біоетичні аспекти методології гідробіологічних досліджень. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. 2021. Вип. 6 (39). С. 91–95.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-101>

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КРИЗОВОГО СТАНУ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Ільченко О. І.

*здобувач вищої освіти другого рівня (магістр)
за спеціальністю 053 – Психологія*

ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Науковий керівник: Туриніна О. Л.

*кандидат психологічних наук, доктор наук з психології,
професор Навчально-наукового інституту психології
та соціальних наук*

ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»

м. Київ, Україна

Кризовий стан у суспільстві є важливим явищем, що має значний вплив на життя окремих людей та спільнот загалом. У періоди криз, такі як війна, економічні потрясіння чи пандемії, люди стикаються з підвищеним рівнем стресу, який змінює їхню поведінку і сприйняття світу. Водночас, криза може стати каталізатором соціальних змін, спонукаючи суспільство до переосмислення цінностей, пошуку нових рішень та адаптації до нових умов. Стрес, породжений кризою, хоч і має негативний характер, також стимулює розвиток, об'єднує спільноти та сприяє пошуку інноваційних підходів. Таким чином, кризовий стан виступає не лише викликом, але й можливістю для трансформації суспільства та інших соціальних змін.

У психології поняття «кризова ситуація» (від грец. *krisis* – «вирішення, поворотний момент, результат») було ґрунтовно досліджено вітчизняними та зарубіжними психологами, які внесли значний внесок у розуміння розвитку особистості в онтогенезі. Дослідники розглядають кризові періоди як природну складову розвитку, що відіграє роль своєрідних «перехідних мостів» між стабільними фазами. Притім стабільні періоди